

Davran?? Kimlikleme Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Davran?? Kimlikleme Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19474>

Özet

Davran?? Kimlikleme Formu (DKF), 1991 y?l?nda Selahattin Ö?ülmü? taraf?ndan Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde sunulan bir **doktora tezi** kapsam?nda geli?tirilm? bir ölçektir. Bu araç, bireylerin kendi davran??lar?n? bili?sel olarak nas?l temsil ettiklerini inceleyen **Eylem Kimlikleme Teorisi** çerçevesinde tasarlanm??tır.

Ölçek, kat?l?mc?lar?n bir eylemi daha soyut, amaç odakl? (yüksek düzey) veya daha somut, mekanik odakl? (dü?ük düzey) bir biçimde tanımlama e?ilimlerini ölçmeyi amaçlar. DKF, tezin temelini oluşturan, eylem kimlikleme düzeyine ya?, cinsiyet, **sosyoekonomik düzey** ve okul türü gibi demografik ve sosyal de?i?kenlerin etkisini ara?tırma amac?na hizmet etmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Davran?? Kimlikleme Formu, Eylem Kimlikleme Düzeyi, Alg?sal Kimlikleme, Eylem Kimlikleme Teorisi, Sosyal Psikoloji, Psikolojik Ölçme, Ö?ülmü? (1991).

Yazarlar

Selahattin Ö?ülmü?.

Amaç

Davran?? Kimlikleme Formu'nun temel amac?, bireylerin karma??k davran??lar? hangi bili?sel düzeyde alg?lad?klar?n? ve etiketlediklerini belirlemektir. Bu, bireyin eylemlerine yükledi?i anlam?n derinli?ini ve soyutluk derecesini ortaya koyar.

Ölçek, özellikle 1991 y?l?nda yürütülen ara?tırma ba?lam?nda, bireysel farklılıklar?n (ya?, cinsiyet) ve çevresel faktörlerin (okul türü, **sosyoekonomik düzey**) eylem kimlikleme tercihleri üzerindeki ay?rt edici etkilerini sistematik olarak incelemek için geli?tirilm?tir.

Yap?

DKF'nin ölçtü?ü psikolojik yap?, Vallacher ve Wegner taraf?ndan geli?tirilen **Eylem Kimlikleme Teorisi**'ne dayanmaktadır. Bu teoriye göre, bir eylemin birden fazla kimli?i vard?r ve bireyler genellikle en uygun kimli?i benimserler. Ölçek, bu kimlikleme düzeylerini temel alır:

Yüksek Düzey Kimlikleme: Eylemin amac?n?, nedenini veya nihai sonucunu vurgular (Örn: "Ders çal??mak" yerine "Ba?ar?l? bir kariyere sahip olmak").

Dü?ük Düzey Kimlikleme: Eylemin mekanik detaylar?n?, nas?l yap?ld???n? veya bile?en ad?mlar?n? vurgular (Örn: "Ders çal??mak" yerine "Kitab? açmak ve not almak").

Formun yap?s?, kat?l?mc?lar?n bu iki z?t kimlikleme biçimi aras?nda yapt?klar? tercihleri analiz ederek, bask?n bili?sel e?ilimlerini saptamaya olanak tan?r.

Geçerlik

Sa?lanan kaynak referansta **Davran?? Kimlikleme Formu**'na ait geçerlik katsay?lar? aç?kça belirtilmemi?tir. Ancak, bir doktora tezi çal??mas? kapsam?nda, ölçe?in psikometrik aç?dan sa?lam olmas? amac?yla çe?itli geçerlik analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktadır.

Beklenen geçerlik çal??malar? aras?nda yap? geçerli?i (faktör analizi ile teorik yap?n?n do?rulanmas?) ve kapsam geçerli?i (maddelerin eylem kimlikleme yap?s?n? yeterince temsil edip etmedi?) yer almaktadır. Özellikle DKF gibi teorik temelli ölçeklerde, maddelerin yüksek ve düşük düzey kimlikleme ayr?m?n? ba?ar?l? bir ?ekilde yapabilmesi yap? geçerli?inin temel göstergesidir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik verileri (örne?in, iç tutarlıl?k katsay?s?, test-tekrar test korelasyonu) kaynakta sunulmam??t?r. Standart akademik uygulamalara göre, DKF'nin, tutarlı ve kararlı ölçümler sa?lad???n?n kan?tlanmas? için iç tutarlıl?k katsay?s? olan Cronbach Alfa de?erinin raporlanm?? olmas? beklenir.

Yüksek güvenilirlik, bireylerin eylem kimlikleme düzeylerindeki farklılıklar?n ölçme hatas?ndan de?il, gerçek psikolojik yap? farklılıklar?ndan kaynakland???n? gösterir. Güvenirlik analizleri, ölçe?in zaman içinde veya farklı denek gruplar?nda uyguland???nda istikrarlı sonuçlar verdi?ini teyit eder.

Faktör Analizi

Davran?? Kimlikleme Formu'nun kuramsal temeli, iki boyutlu bir yap?ya i?aret etmektedir: Yüksek Kimlikleme ve Düşük Kimlikleme. Bu nedenle, ölçek geli?tirme sürecinde, maddelerin bu iki boyuta ayr?ld???n? do?rulamak amac?yla Faktör Analizi yönteminin kullan?ld??? tahmin edilmektedir.

Muhtemel bir Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA), DKF'nin maddelerinin teorik beklentilere uygun olarak iki ayr? faktör alt?nda topland???n? ve bu faktörlerin eylem kimlikleme düzeyini anlamlı bir ?ekilde aç?klad???n? göstermeyi amaçlam??t?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Akademik bir tez çal??mas? için geli?tirilm? veya adapte edilmi? ölçek).

Format: Orijinal Eylem Kimlikleme Ölçüsü (AIM) format?na benzer ?ekilde, genellikle ikili seçim

(dichotomous) veya Likert tipi derecelendirme format?nda oldu?u varsay?lmaktad?r.

Mevcut Dil: T?rk?e.

Pop?lasyon Grubu: Akademik ara?t?rman?n oda??na uygun olarak, ya?, cinsiyet ve okul t?r? de?i?kenlerine sahip ??renciler ve genel yeti?kin pop?lasyon.

Ya? Grubu: Ergenlik d?nemi ve gen? yeti?kinlik (1991 tez ?rneklemine ba?l? olarak).

Pop?lasyon Detaylar?: ?al??mada **sosyoekonomik d?zey** ve farkl? okul t?rlerinden gelen kat?l?mc?lar aras?ndaki eylem kimlikleme farkl?l?klar? incelenmi?tir.

Test Metodolojisi: ?z bildirim ?l?e?i. Kat?l?mc?lar, kendilerine sunulan eylemleri en iyi tan?mlayan ifadeyi se?erek yan?t verirler.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel S?re?ler, Davran??sal Alg?, Eylem Kimlikleme, ?z Bildirim ?l?e?i, **Davran?? Kimlikleme Formu**, Psikometrik ?zellikler, Ankara ?niversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilinmiyor.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilinmiyor.

Yaz??ma Adresi: Selahattin ???lmü?, Ankara ?niversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tez d?nemi itibar?yla).

?zinler, ?cret ve Test Y?l?

?zinler: ?l?e?in kullan?m?, geli?tiricisinin (Selahattin ???lmü?) ve tezin yay?mland??? kurumun (Ankara ?niversitesi) akademik izinlerine tabidir. Ticari olmayan akademik kullan?mlar i?in genellikle izin al?nmas? gerekir.

Ücret: Akademik ama?l? kullan?mlarda genellikle ?cretsizdir, ancak tezin tamam?na eri?im, kurum k?t?phane politikalar?na ba?l? olabilir.

Test Y?l?: 1991.

Kaynak?a

???lmü?, S. (1991). *Eylem kimlikleme d?zeyine, ya?, cinsiyet, sosyoekonomik d?zey ve okul*

türünün etkisi (**Doktora tezi**). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bu ölçekle ilgili olabilecek bir PDF dosyası mevcuttur. Orijinal PDF buradan indirilebilir: [sosyoekonomik-duzey-olcegi-toad.pdf](#).

Davran?? Kimlikleme Formu Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sağlanan orijinal kaynak içerikte yer almamaktadır. Ancak, **Davran?? Kimlikleme Formu**, temel aldığı teori gereği, bir eylemin iki farklı kimlikleme düzeyi (yüksek ve düşük) arasındaki tercihi ölçen madde çiftlerinden oluşmaktadır. Katılımcılar, kendilerine sunulan bu çiftlerden kendi davranışları en iyi tanımlayan seçeneği işaretlerler.

ARABPSYCHOLOGY.COM